

Tommelise.

DER var engang en Kone, som saa gerne vilde have sig et lille bitte Barn, men hun vidste slet ikke, hvor hun skulde faa et fra; saa gik hun hen til en gammel Heks og sagde til hende: »Jeg vilde saa inderlig gerne have et lille Barn, vil du ikke sige mig, hvor jeg dog skal faa et fra?«

»Jo, det skal vi nok komme ud af!« sagde Heksen. »Der har du et Bygkorn, det er slet ikke af det Slags, som gror paa Bondemandens Mark, eller som Hønsene faa at spise, læg det i en Urtepotte, saa skal du faa noget at se!«

»Tak skal du have!« sagde Konen og gav Heksen tolv Skilling, gik saa hjem, plantede Bygkornet, og straks vokste der en stor dejlig Blomst op, den saa ganske ud som en Tulipan, men Bladene lukkede sig tæt sammen, ligesom om den endnu var i Knop.

»Det er en nydelig Blomst,« sagde Konen og kyssede den paa de smukke røde og gule Blade, men lige idet hun kyssede, gav Blomsten et stort Knald og aabnede sig. Det var en virkelig Tulipan, kunde man se, men midt inde i Blomsten, paa den grønne Stol, sad der en lille bitte Pige, saa fin og

yndig, hun var ikke uden en Tomme lang, og derfor kaldtes hun Tommelise.

En stadselig lakeret Valnødskal fik hun til Vugge, blaa Violblade vare hendes Madrasser og et Rosenblad hendes Overdyne; der sov hun om Natten, men om Dagen legede hun paa Bordet, hvor Konen havde sat en Tallerken, som hun havde lagt en hel Krans om med Blomster, der stak deres Stilke ned i Vandet; her flød et stort Tulipanblad, og paa dette maatte Tommelise sidde og sejle fra den ene Side af Tallerkenen til den anden; hun havde to hvide Hestehaar at ro med. Det saa just dejligt ud. Hun kunde ogsaa synge, oh, saa fint og nydeligt, som man aldrig her havde hørt. —

En Nat, som hun laa i sin smukke Seng, kom der en hæslig Skruptudse hoppende ind ad Vinduet; der var en Rude itu. Skruptudsen var saa styg, stor og vaad, den hoppede lige ned paa Bordet, hvor Tommelise laa og sov under det røde Rosenblad.

»Det var en dejlig Kone til min Søn!« sagde Skruptudsen, og saa tog hun fat i Valnødskallen, hvor Tommelise sov, og hoppede bort med hende gennem Ruden, ned i Haven.

Der løb en stor, bred Aa; men lige ved Bredden var det sumpet og mudret; her boede Skruptudsen med sin Søn. Uh! han var ogsaa styg og fæl, lignede ganske sin Moder; »koaks, koaks, brekke-ke-keks!« det var alt hvad han kunde sige, da han saa den nydelige lille Pige i Valnødskallen.

»Snak ikke saa højt, for ellers vaagner hun!« sagde den gamle Skruptudse, »hun kunde endnu løbe fra os, for hun er saa let som et Svanedun! vi ville sætte hende ud i Aaen paa et af de brede Aakandeblade, det er for hende, der er saa let og lille, ligesom en Ø! der kan hun ikke løbe bort, mens vi gøre Stadsestuen i Stand nede under Mudderet, hvor I skulle bo og bygge!«

Ude i Aaen vokste der saa mange Aakander med de brede grønne Blade, der se ud, som de flyde oven paa Vandet; det Blad, som var længst ude, var ogsaa det allerstørste; der svømmede den gamle Skruptudse ud og satte Valnødskallen med Tommelise.

Den lille bitte Stakkel vaagnede ganske tidlig om Morgenen, og da hun saa, hvor hun var, begyndte hun saa bitterlig at græde, for der var Vand paa alle Sider af det store grønne Blad, hun kunde slet ikke komme i Land.

Den gamle Skruptudse sad nede i Mudderet og pyntede sin Stue op med Siv og gule Aaknappe, der skulde være rigtig net for den ny Svigerdatter, svømmede saa med den stygge Søn ud til Bladet, hvor Tommelise stod; de vilde hente hendes pæne Seng, den skulde sættes op i Brudekamret, før hun selv kom der. Den gamle Skruptudse nejede saa dybt i Vandet for hende og sagde: »Her skal du se min Søn, han skal være din Mand, og I skal bo saa dejligt nede i Mudderet!«

»Koaks, koaks! brekke-ke-keks!« det var alt, hvad Sønnen kunde sige.

Saa tog de den stadselige lille Seng og svømmede bort med den, men Tommelise sad ganske alene og græd paa det grønne Blad, for hun vilde ikke bo hos den fæle Skruptudse eller have hendes hæslige Søn til sin Mand. De smaa Fisk, som svømmede nede i Vandet, havde nok set Skruptudsen og hørt, hvad hun sagde, derfor stak de Hovederne op, de vilde dog se den lille Pige. Saa snart de fik hende at se, fandt de hende saa yndig, og det gjorde dem saa ondt, at hun skulde ned til den stygge Skruptudse. Nej, det skulde aldrig ske. De flokkede sig nede i Vandet rundt om den grønne Stilk, der holdt Bladet, hun stod paa, gnavede med Tænderne Stilken over, og saa flød Bladet ned ad Aaen, bort med Tommelise, langt bort, hvor Skruptudsen ikke kunde komme.

Tommelise sejlede forbi saa mange Steder, og de smaa Fugle sad i Buskene, saa hende og sang: »Hvilken nydelig lille Jomfru!« Bladet med hende svømmede længere og længere bort; saaledes rejste Tommelise udenlands.

En dejlig lille hvid Sommerfugl blev ved at flyve rundt omkring hende og satte sig til sidst ned paa Bladet, for den kunde saa godt lide Tommelise, og hun var saa fornøjet, for nu kunde Skruptudsen ikke naa hende, og der var saa

dejligt, hvor hun sejlede; Solen skinnede paa Vandet, det var ligesom det skinnende Guld. Saa tog hun sit Livbaand, bandt den ene Ende om Sommerfuglen, den anden Ende af Baandet

satte hun fast i Bladet; det gled da meget hurtigere af Sted og hun med, for hun stod jo paa Bladet.

I det samme kom der en stor Oldenborre flyvende, den fik hende at se, og i Øjeblikket slog den sin Klo om hendes smækre Liv og fløj op i Træet med hende, men det grønne

Blad svømmede ned ad Aaen, og Sommerfuglen fløj med, for han var bunden til Bladet og kunde ikke komme løs.

Gud, hvor den stakkels Tommelise blev forskrækket, da Oldenborren fløj op i Træet med hende, men hun var dog allermest bedrøvet for den smukke, hvide Sommerfugl, hun havde bundet fast til Bladet: dersom han nu ikke kunde komme løs, maatte han jo sulte ihjel. Men det brød Oldenborren sig ikke noget om. Den satte sig med hende paa det største grønne Blad i Træet, gav hende det søde af Blomsterne at spise og sagde, at hun var saa nydelig, skønt hun slet ikke lignede en Oldenborre. Siden kom alle de andre Oldenborrer, der boede i Træet, og gjorde Visit; de saa paa Tommelise, og Frøken-Oldenborrerne trak paa Følehornene og sagde: »Hun har dog ikke mere end to Ben, det ser ynkeligt ud.« »Hun har ingen Følehorn!« sagde de. »Hun er saa smækker i Livet, fy! hun ser ud ligesom et Menneske! Hvor hun er styg!« sagde alle Hun-Oldenborrerne, og saa var Tommelise dog saa nydelig! det syntes ogsaa den Oldenborre, som havde taget hende, men da alle de andre sagde, hun var hæslig, saa troede han det til sidst ogsaa og vilde slet ikke have hende; hun kunde gaa, hvor hun vilde. De fløj ned af Træet med hende og satte hende paa en Gaaseurt; der græd hun, fordi hun var saa styg, at Oldenborrerne ikke vilde have hende, og saa var hun dog den dejligste, man kunde tænke sig, saa fin og klar som det skønneste Rosenblad.

Hele Sommeren igennem levede den stakkels Tommelise ganske alene i den store Skov. Hun flettede sig en Seng af Græsstraa og hængte den under et stort Skræppeblad, saa kunde det ikke regne paa hende; hun pillede det søde af Blomsterne og spiste, og drak af Duggen, der hver Morgen stod paa Bladene; saaledes gik Sommer og Efteraar, men nu kom Vinteren, den kolde, lange Vinter. Alle Fuglene, der havde sunget saa smukt for hende, fløj deres Vej, Træerne og Blomsterne visnede, det store Skræppeblad, hun havde boet under, rullede sammen og blev kun en gul, vissen Stilk, og hun frøs saa forskrækkeligt, for hendes Klæder vare itu, og

hun var selv saa fin og lille, den stakkels Tommelise, hun maatte fryse ihjel. Det begyndte at sne, og hvert Snefnug, der faldt paa hende, var, som naar man kaster en hel Skuffe fuld paa os, thi vi ere store, og hun var kun en Tomme lang. Saa svøbte hun sig ind i et vissent Blad, men det vilde ikke varme, hun rystede af Kulde.

Tæt uden for Skoven, hvor hun nu var kommen, laa en stor Kornmark, men Kornet var for længe siden borte, kun de nøgne, tørre Stubbe stod op af den frosne Jord. De vare ligesom en hel Skov for hende at gaa imellem, oh, hun rystede saadan af Kulde. Saa kom hun til Markmusens Dør. Den var et lille Hul inde under Kornstubbene. Der boede Markmusen lunt og godt, havde hele Stuen fuld af Korn, et dejligt Køkken og Spisekammer. Den stakkels Tommelise stillede sig inden for Døren, ligesom en anden fattig Tiggerpige, og bad om et lille Stykke af et Bygkorn, for hun havde i to Dage ikke faaet det mindste at spise.

»Du lille Stakkel!« sagde Markmusen, for det var i Grunden en god, gammel Markmus, »kom du ind i min varme Stue og spis med mig!«

Da hun nu syntes godt om Tommelise, sagde hun: »Du kan gerne blive hos mig i Vinter, men du skal holde min Stue pæn ren og fortælle mig Historier, for dem holder jeg meget af,« og Tommelise gjorde, hvad den gode, gamle Markmus forlangte, og havde det da grumme godt.

»Nu faa vi nok snart Besøg!« sagde Markmusen, »min Nabo plejer hver Ugedag at besøge mig. Han sidder bedre endnu inden Vægge end jeg: har store Sale og gaar med saadan en dejlig sort Fløjls Pels; bare du kunde faa ham til Mand, saa var du godt forsørget; men han kan ikke se. Du maa fortælle ham de allerkønneste Historier, du veed!«

Men det brød Tommelise sig ikke om, hun vilde slet ikke have Naboen, for han var en Muldvarp. Han kom og gjorde Visit i sin sorte Fløjls Pels, han var saa rig og saa lærd, sagde Markmusen, hans Huslejlighed var ogsaa over tyve Gange større end Markmusens, og Lærdom havde han, men Solen og de smukke Blomster kunde han slet ikke lide,

dem snakkede han ondt om, for han havde aldrig set dem. Tommelise maatte synge, og hun sang baade »Oldenborre, flyv, flyv!« og »Munken gaar i Enge«, saa blev Muldvarpen forlibt i hende for den smukke Stemmes Skyld, men han sagde ikke noget, han var saadan en sindig Mand. —

Han havde nylig gravet sig en lang Gang gennem Jorden fra sit til deres Hus, i den fik Markmusen og Tommelise Lov til at spadsere, naar de vilde. Men han bad dem ikke blive bange for den døde Fugl, som laa i Gangen, det var en hel Fugl med Fjer og Næb, der vist var død for ganske nylig, da Vinteren begyndte, og nu gravet ned, just hvor han havde gjort sin Gang.

Muldvarpen tog et Stykke Trøske i Munden, for det skinner jo ligesom Ild i Mørke, og gik saa foran og lyste for dem i den lange, mørke Gang; da de kom, hvor den døde Fugl laa, satte Muldvarpen sin brede Næse mod Loftet og stødte Jorden op, saa der blev et stort Hul, som Lyset kunde skinne ned igennem. Midt paa Gulvet laa en død Svale med de smukke Vinger trykket fast ned mod Siderne, Benene og Hovedet trukne ind under Fjerene; den stakkels Fugl var bestemt død af Kulde. Det gjorde Tommelise saa ondt for den, hun holdt saa meget af alle de smaa Fugle, de havde jo hele Sommeren sunget og kvidret saa smukt for hende, men Muldvarpen stødte til den med sine korte Ben og sagde: »Nu piber den ikke mer! det maa være ynkeligt at blive født til en lille Fugl! Gud ske Lov, at ingen af mine Børn bliver det, saadan en Fugl har jo ingenting uden sit Kvivit og maa sulte ihjel til Vinteren!«

»Ja, det maa I, som en fornuftig Mand, nok sige,« sagde Markmusen. »Hvad har Fuglen for alt sit Kvivit, naar Vinteren kommer? Den maa sulte og fryse; men det skal vel ogsaa være saa stort!«

Tommelise sagde ikke noget, men da de to andre vendte Ryggen til Fuglen, bøjede hun sig ned, skød Fjerene til Side, der laa over dens Hoved, og kyssede den paa de lukkede Øjne. »Maaske var det den, som sang saa smukt for mig i

Sommer,« tænkte hun, »hvor den skaffede mig megen Glæde, den kære, smukke Fugl!«

Muldvarpen stoppede nu Hullet til, som Dagen skinnede igennem, og fulgte saa Damerne hjem. Men om Natten kunde Tommelise slet ikke sove, saa stod hun op af sin Seng og flettede af Hø et stort, smukt Tæppe, og det bar hun ned og bredte rundt om den døde Fugl, lagde blød Bomuld, hun havde fundet i Markmusens Stue, paa Siderne af Fuglen, for at den kunde ligge varmt i den kolde Jord.

»Far vel, du smukke lille Fugl!« sagde hun, »far vel og Tak for din dejlige Sang i Sommer, da alle Træerne vare grønne, og Solen skinnede saa varmt paa os!« Saa lagde hun sit Hoved op til Fuglens Bryst, men blev i det samme ganske forskrækket, thi det var, ligesom noget bankede der indenfor. Det var Fuglens Hjerte. Fuglen var ikke død, den laa i Dvale og var nu bleven opvarmet og fik Liv igen.

Om Efteraaret saa flyve alle Svalerne bort til de varme Lande, men er der een, der forsinker sig, saa fryser den saaledes, at den falder ganske død ned, bliver liggende, hvor den falder, og den kolde Sne lægger sig ovenover.

Tommelise rystede ordentlig, saa forskrækket var hun bleven, for Fuglen var jo en stor, stor en imod hende, der kun var en Tomme lang, men hun tog dog Mod til sig, lagde Bomulden tættere om den stakkels Svale og hentede et Krusemynteblad, hun selv havde haft til Overdyne, og lagde det over Fuglens Hoved.

Næste Nat listede hun sig igen ned til den, og da var den ganske levende, men saa mat, den kunde kun et lille Øjeblik lukke sine Øjne op og se Tommelise, der stod med et Stykke Trøske i Haanden, for anden Lygte havde hun ikke.

»Tak skal du have, du nydelige lille Barn!« sagde den syge Svale til hende, »jeg er bleven saa dejlig opvarmet! snart faar jeg mine Kræfter og kan flyve igen, ude i det varme Solskin!«

»Oh!« sagde hun, »det er saa koldt udenfor, det sner og fryser! bliv du i din varme Seng, jeg skal nok pleje dig!«

Hun bragte da Svalen Vand i et Blomsterblad, og den drak og fortalte hende, hvorledes den havde revet sin ene Vinge paa en Tornebusk og kunde derfor ikke flyve saa stærkt som de andre Svaler, som da fløj bort, langt bort til de varme Lande. Den var da til sidst falden ned paa Jorden, men mere kunde den ikke huske og vidste slet ikke, hvorledes den var kommen her.

Hele Vinteren blev den nu hernede, og Tommelise var god imod den og holdt saa meget af den; hverken Muldvarpen eller Markmusen fik det mindste at vide derom, for de kunde jo ikke lide den stakkels fattige Svale.

Saa snart Foraaret kom, og Solen varmede ind i Jorden, sagde Svalen Farvel til Tommelise, der aabnede Hullet, som Muldvarpen havde gjort ovenover. Solen skinnede saa dejligt ind til dem, og Svalen spurgte, om hun ikke vilde følge med, hun kunde sidde paa dens Ryg, de vilde flyve langt ud i den grønne Skov. Men Tommelise vidste, det vilde bedrøve den gamle Markmus, om hun saaledes forlod hende.

»Nej, jeg kan ikke!« sagde Tommelise. »Far vel, far vel! du gode, nydelige Pige!« sagde Svalen og fløj ud i Solskinnet. Tommelise saa efter den, og Vandet kom i hendes Øjne, for hun holdt saa meget af den stakkels Svale.

»Kvivit, kvivit!« sang Fuglen og fløj ind i den grønne Skov. —

Tommelise var saa bedrøvet. Hun fik slet ikke Lov at komme ud i det varme Solskin; Kornet, der var saaet paa Ageren, hen over Markmusens Hus, vokste ogsaa højt op i Vejret, det var en hel tyk Skov for den stakkels lille Pige, som jo kun var en Tomme lang.

»Nu skal du i Sommer sy paa dit Udstyr!« sagde Markmusen til hende, for nu havde Naboen, den kedelige Muldvarp i den sorte Fløjls Pels, friet til hende. »Du skal have baade uldent og Linned! Du skal have at sidde og ligge paa, naar du bliver Muldvarpens Kone!«

Tommelise maatte spinde paa Haandten, og Markmusen lejede fire Edderkopper til at spinde og væve Nat og Dag.

Hver Aften gjorde Muldvarpen Visit og snakkede da altid om, at naar Sommeren fik Ende, saa skinnede Solen ikke nær saa varmt, den brændte jo nu Jorden fast som en Sten; ja, naar Sommeren var ude, saa skulde Brylluppet staa med Tommelise; men hun var slet ikke fornøjet, for hun holdt ikke noget af den kedelige Muldvarp. Hver Morgen, naar Solen stod op, og hver Aften, naar den gik ned, listede hun sig ud i Døren, og naar saa Vinden skilte Toppene af Kornet ad, saa at hun kunde se den blaa Himmel, tænkte hun paa, hvor lyst og smukt der var herude, og ønskede saa meget, at hun igen maatte faa den kære Svale at se; men den kom aldrig mere, den fløj vist langt borte i den smukke grønne Skov.

Da det nu blev Efteraar, havde Tommelise hele sit Udstyr færdigt.

»Om fire Uger skal du have Bryllup!« sagde Markmusen til hende. Men Tommelise græd og sagde, hun vilde ikke have den kedelige Muldvarp.

»Sniksnak!« sagde Markmusen, »gør dig ikke obsternasig, for ellers skal jeg bide dig med min hvide Tand! Det er jo en dejlig Mand, du faar! Hans sorte Fløjls Pels har Dronningen selv ikke Mage til! Han har baade i Køkken og Kælder. Tak du Gud for ham!«

Saa skulde de have Bryllup. Muldvarpen var allerede kommen for at hente Tommelise, hun skulde bo med ham dybt nede under Jorden, aldrig komme ud i den varme Sol, for den kunde han ikke lide. Det stakkels Barn var saa bedrøvet, hun skulde nu sige den smukke Sol Farvel, som hun dog hos Markmusen havde faaet Lov at se paa i Døren.

»Far vel, du klare Sol!« sagde hun og rakte Armene højt op i Vejret, gik ogsaa en lille Smule uden for Markmusens Hus; thi nu var Kornet høstet, og her stod kun de tørre Stubbe. »Far vel, far vel!« sagde hun og slog sine smaa Arme om en lille rød Blomst, der stod. »Hils den kære Svale fra mig, dersom du faar ham at se!«

»Kvivit, kvivit!« sagde det i det samme over hendes Hoved; hun saa op, det var Svalen, der just kom forbi. Saa

snart den saa Tommelise, blev den saa fornøjet; hun fortalte den, hvor nødig hun vilde have den stygge Muldvarp til Mand, og at hun saa skulde bo dybt under Jorden, hvor Solen aldrig skinnede. Hun kunde ikke lade være at græde derved.

»Nu kommer den kolde Vinter,« sagde Svalen, »jeg flyver langt bort til de varme Lande, vil du følge med mig? Du kan sidde paa min Ryg! Bind dig kun fast med dit Livbaand, saa flyve vi bort fra den stygge Muldvarp og hans mørke Stue, langt bort over Bjergene til de varme Lande, hvor Solen skinner smukkere end her, hvor der altid er Sommer og dejlige Blomster. Flyv kun med mig, du søde lille Tommelise, som har reddet mit Liv, da jeg laa forfrossen i den mørke Jordkælder!«

»Ja, jeg vil følge med dig!« sagde Tommelise og satte sig op paa Fuglens Ryg, med Fødderne paa dens udbredte Vinge, bandt sit Bælte fast i en af de stærkeste Fjer, og saa fløj Svalen højt op i Luften, over Skov og over Sø, højt op over de store Bjerge, hvor der altid ligger Sne, og Tommelise frøs i den kolde Luft, men saa krøb hun ind under Fuglens varme Fjer og stak kun det lille Hoved frem for at se al den Dejlighed under sig.

Saa kom de til de varme Lande. Der skinnede Solen meget klarere end her, Himlen var to Gange saa høj, og paa Grøfter og Gærder vokste de dejligste grønne og blaa Vindruer. I Skovene hang Citroner og Appelsiner, her duftede af Myrter og Krusemynter, og paa Landevejen løb de dejligste Børn og legede med store, brogede Sommerfugle. Men Svalen fløj endnu længer bort, og det blev smukkere og smukkere. Under de pragtfulde grønne Træer ved den blaa Sø stod et skinnende hvidt Marmorslot fra de gamle Tider, Vinrankerne snoede sig op om de høje Piller; der øverst oppe vare mange Svalereder, og i en af disse boede Svalen, som bar Tommelise.

»Her er mit Hus!« sagde Svalen; »men vil du nu selv søge dig een af de prægtigste Blomster ud, som gro dernede,

saa skal jeg sætte dig der, og du skal faa det saa velsignet, du vil ønske dig det!«

»Det var dejligt!« sagde hun og klappede med de smaa Hænder.

Der laa en stor, hvid Marmorsøjle, som var falden om paa Jorden og knækket i tre Stykker, men mellem disse vokste de smukkeste store, hvide Blomster. Svalen fløj ned med Tommelise og satte hende paa et af de brede Blade; men hvor forundret blev hun ikke! der sad en lille Mand midt i Blomsten, saa hvid og gennemsigtig, som om han var af Glas; den nydeligste Guldkrone havde han paa Hovedet og de dejligste klare Vinger paa Skuldrene, selv var han ikke større end Tommelise. Han var Blomstens Engel. I hver Blomst boede der saadan en lille Mand eller Kone, men denne var Konge over dem alle sammen.

»Gud, hvor han er smuk!« hviskede Tommelise til Svalen. Den lille Prins blev ganske forskrækket for Svalen, thi den var jo en hel Kæmpefugl imod ham, der var saa lille og fin, men da han saa Tommelise, blev han saa glad, hun var den allersmukkeste Pige, han endnu havde set. Derfor tog han sin Guldkrone af sit Hoved og satte den paa hendes, spurgte, hvad hun hed, og om hun vilde være hans Kone, saa skulde hun blive Dronning over alle Blomsterne! Ja, det var rigtignok en Mand, anderledes, end Skruptudsens Søn og Muldvarpen med den sorte Fløjels Pels. Hun sagde derfor Ja til den dejlige Prins, og fra hver Blomst kom en Dame eller Herre, saa yndige, at det var en Lyst; hver bragte Tommelise en Present, men den bedste af alle var et Par smukke Vinger af en stor, hvid Flue; de bleve hæftede paa Tommelises Ryg, og saa kunde hun ogsaa flyve fra Blomst til Blomst; der var saadan en Glæde, og Svalen sad oppe i sin Rede og sang for dem, saa godt den kunde, men i Hjertet var den dog bedrøvet, for den holdt saa meget af Tommelise og vilde aldrig have været skilt fra hende.

»Du skal ikke hedde Tommelise!« sagde Blomstens Engel til hende, »det er et stygt Navn, og du er saa smuk. Vi ville kalde dig Maja!«

»Far vel! far vel!« sagde Svalen og fløj igen bort fra de varme Lande, langt bort tilbage til Danmark; der havde den en lille Rede over Vinduet, hvor Manden bor, som kan fortælle Eventyr, for ham sang den »kvivit, kvivit!« derfra have vi hele Historien.

